

Ми – рівні

Тематична добірка літератури

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ
ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ)
Публічна бібліотека імені Лесі Українки для дорослих міста Києва
Відділ електронних ресурсів та довідково-бібліографічного обслуговування

ПУБЛІЧНА
БІБЛІОТЕКА
ІМЕНІ
ЛЕСИ УКРАЇНКИ

Ми – рівні

Тематична добірка літератури

Київ, 2023

Інвалідність впливає на всіх, хто так чи інакше зіштовхується з цим явищем. Життя людини, яка отримала тяжкі травми, що вплинули на її фізичний стан, докорінно змінюється, так само, як і тих, хто її оточує: рідних, друзів.

Література, особливо художня, тим і славиться, що звертає увагу читачів на різні проблеми людського життя.

Пропонуємо добірку книжок для дітей та підлітків, які порушують тему інклюзивності та допоможуть зрозуміти, що діти, або ж дорослі, з інвалідністю — це

насамперед **ЛЮДИ**, а не бідні та нещасні жертви обставин, яких можна лише жаліти.

Для дошкільнят

Білосніжка / пер. з італ. Г. Усатенко ; іл. Т. Д'Інкалчі. – Київ : ДивоГра, 2016. – 30 с. : іл.

“Білосніжка” – це перша в Україні ілюстрована дитяча книга, що пояснює дітям значення слів під час читання. Перевидання італійського видавництва Uovonero, казка “Білосніжка” – це дієва допомога в оволодінні читанням для дітей різного віку, в т. ч. із особливими освітніми потребами. Кожне слово або словосполучення супроводжується піктограмою PCS (picture communicational symbols) міжнародної системи комунікативних символів.

Испиреску П. Сказки / Петре Испиреску ; пер. с рум.

Т. Воронцовой ; ил. Доне Стан. – Бухарест : «Ион Крянгэ», 1981. – 222 с. : ил.

Варто звернути увагу на казку «Цугуля, син діда і баби», яка розповідає про наймолодшого сина убогих селян, у котрих зла заздрісна відьма «украла сухожилля», внаслідок чого хлопчина не ходить. А потім сюжет розвивається за казковим сценарієм: допомога від добрих чарівних сил у боротьбі зі злою відьмою, одруження з царівною і т.д. На нашу думку, найбільш цінними у казці є саме «реалістичні» спроби головного героя жити повноцінно.

Драчковська О. Зайчик-нестрибайчик та його смілива мама : [автобіогр. історія-казка] / Оксана Драчковська, іл. Оксани Драчковської (молодшої). – Чернівці : Книги -XXI, 2019. – 32 с.

Нова книжка Оксани Драчковської «Зайчик-нестрибайчик та його смілива мама» – автобіографічна історія-казка для дітей про авторку та її синочка Назарка, який, на жаль, із самого народження є дитиною з інвалідністю і не може ходити. Мама Оксана щодня веде боротьбу за краще майбутнє для всіх особливих людей. Казка розповідає діткам, що не всі люди однакові, як не варто здаватися, коли важко, як триматися, коли сил не залишається, і як жити в цьому світі, який здебільшого призначений для звичайних людей. Казка дуже легка, цікава та кольорова і дарує усмішку та надію.

Для молодшого шкільного віку

Лущевська О. Авіа, пташиний диспетчер : повість : для мол. шк. віку / Оксана Лущевська. – Київ : Грані-Т, 2015. – 92 с. : іл.

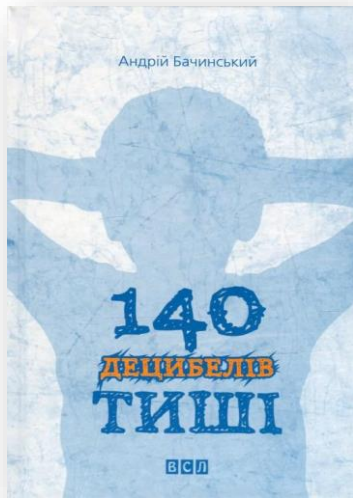
Авіадиспетчер – украй важлива професія! Бозна-скільки катастроф у небі вдалося уникнути завдяки цим талановитим людям і що найсучаснішій техніці, яку вони успішно опанували. Хвацька пригодницька історія від письменниці Оксани Лущевської і художниці Віолетти Боригард сповнена карколомних трюків, газетних сенсацій, викриттів і відкриттів у живому телеєфірі, а головне – щирого бажання змінити світ на краще. Бажання, притаманного кожній дитині, яка шукає себе і мріє про власні добрі справи та вагомні звершення.

Пірог Є. Тридцять перший меридіан : [повість : для серед. та ст. шк. віку] / Євгенія Пірог. – Київ : Видавничий центр "12", 2019. – 88 с.

Карколомні пригоди юного почитайка Петрика з маленької української Семенівки, залюбленого у життя попри важку фізичну ваду, та прагматичної київської старшокласниці Олі впритул занурять обох до глибин артефактів Трипілля, піднесуть до апогею піраміди Сонця, закинуть у взаємодію з кумедним науковим дослідником Гербарієм і французькою професоркою з Мексики.

Для середнього шкільного віку

Бачинський А. 140 децибелів тиші : [повість : для серед. шк. віку] / Андрій Бачинський. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2020. – 128 с.

Головний герой «140 децибелів тиші» потрапляє в інтернат, де в нього з'являється близький друг – Яринка. Дівчинку заради пенсії з інвалідності забирає звільнений із в'язниці батько, Сергій хоче врятувати подругу й потрапляє на вулицю, де мусить протистояти банді місцевих кишенькових злодіїв. Усі Сергієві нещастя – результат дії злого фатуму й наслідок його глухоти й німоти. Автор показує, як непросто людям із особливими потребами досягти елементарного – порозуміння.

Геддон М. Загадковий нічний інцидент із собакою : роман / Марк Геддон ; пер. з англ. Анастасії Рогози. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. – 224 с.

П'ятнадцятирічний аутист Крістофер Бун, якому важко розуміти людські емоції і легко підкорити математичну логіку, порівнює свій мозок з комп'ютером, який відмовляється обробляти надлишок інформації і просто «зависає». За допомогою дедуктивного методу Шерлока Голмса Крістофер намагається не лише розкрити загадкове вбивство сусідської собаки, а й створити за окремими зрозумілими йому деталями власну дивовижну картину світу. І коли хлопчик, що для прогулянок малює мапи власної вулиці, відважиться на подорож до Лондона – це буде його перший крок у нове життя.

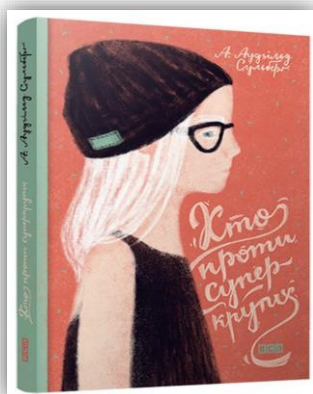
Матіяш Д. Марта з вулиці Святого Миколая : [повість] / Дзвінка Матіяш. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2018. – 233 с.

У 13-річної Марти є старша подруга – Поліна. Жінка пересувається у візку й живе не на першому поверсі. Щоб вийти на вулицю, тобто виїхати, їй потрібна допомога. Проте у себе вдома Поліна практично не обмежена в русі, вона ганяє на візку так, як не всі зі здоровими ногами. Дзвінка Матіяш у книзі описує правдиве життя людей у візку, прикрашаючи його хіба там, де Поліні не зраджує оптимізм. Персонаж її книжки – приклад того, як не вішати носа навіть тоді, коли, здається, є всі для цього підстави.

Ніцой Л. Дві бабуськи в незвичайній школі, або Скарб у візку / Лариса Ніцой ; худож. Еліна Елліс. – [Київ] : [Вид. Марко Мельник], [2020]. – 191 с. : іл.

Пригодницька повість для підлітків: пошуки загубленого скарбу у старій школі, таємниці, викрадені вчителі, злочинці й реальна небезпека. Герой у візку, Олежка – дуже розумний, саме він дізнався про скарб й відтак розгадав більшість таємниць старої школи. Чому це зміг? Бо йому нічого робити, крім як читати. З іншого боку, життя у візку зображено легко й невимушено: ніяких проблем із ліфтами й пандусами, пересуванням – натиснув кнопку на суперсучасному візку й поїхав. Ніяких складнощів із ровесниками, навпаки всі Олежку люблять і поважають, чекають у гості. Проте світ у візку, на жаль, не такий веселковий, і читачі можуть бути введені в оману.

Сульберг А. А. Хто проти суперкрутих : [повість : для серед. шк. віку] / А. Аудгільд Сульберг ; пер. з норв.

Н. Іваничук. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2017. – 203 с.

Головна героїня повісті – 12-річна школярка Анне Беа. У неї особлива зовнішність: дівчина страждає на альбінізм. Симпатична й талановита дівчина стає зацькованою й тихою, невпевненою в собі. Не помічає "вад" дівчини тільки Нільс, вірний і єдиний друг Анне Беа. Ця повість про те, як перетворити свою особливість на родзинку: з того, чого соромишся, зробити те, чим пишаєшся.

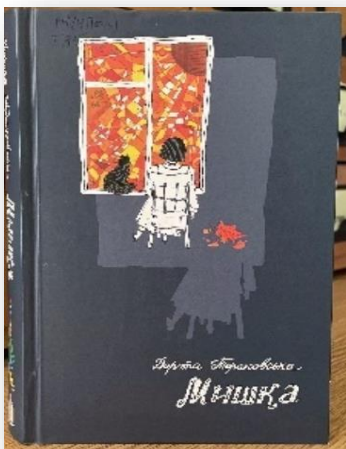
Паласіо Р. Дж. Диво : [роман] / Р. Дж. Паласіо ; [пер. з англ. Світлани Колесник]. – Харків : Віват, 2018. – 368 с.

Роман «Диво» – це історія 10-річного Огеста Пуллмена, який від народження страждає на рідкісну форму генетичної мутації: у хлопчика практично немає обличчя. Перенесені 27 операції трішки виправляють це, однак нормальною дитиною Огест не стане ніколи. Тобто, він ніколи не стане нормальним зовні, бо у всьому іншому – це звичайнісінька дитина, яка обожнює «Зоряні війни», комп'ютерні ігри, морозиво, читати книги та має прекрасне почуття гумору. Справжні випробування починаються, коли хлопець йде до п'ятого класу у звичайнісіньку школу, де на нього чекають нові труднощі, знайомства та ще багато чого. Читачі дізнаються, що почуття гумору й дружба можуть створити справжнє диво.

Лівін М. Рікі та дороги / Марк Лівін ; [передм. А. Баштового ; худож. Є. Величев]. – Харків : Віват, 2017. – 142 с.

Чотирнадцятилітній Матвій, хлопчик із синдромом Аспергера, втікає до лісу, щоб знайти себе. Прагнучи порозумітися з власним «я», він розповідає про свої почуття, сім'ю, світ, який водночас розбився на друзки, як тарілка. І про неймовірного друга — рудого собаку із чорною лапкою, купую історій і специфічним почуттям гумору. Розповідає про свої вподобання і тривоги. І про те, що рідні можуть помирати двічі. Ця книжка про вміння приймати інакшість людей, про усвідомлений біль і неусвідомлені страхи, про раз і назавжди визначені правила і про час, коли їх варто порушити.

Тераковська Д. Мишка : [повість] / Дорота Тераковська ; [пер. із пол. Д. Матіяш]. – [Київ] : Грані-Т, [2013]. – 358 с.

Життя родини Адама і Єви детально розплановане. Спершу кар'єра: посада в раді директорів престижної фірми, солідний рахунок у банку, власний будинок. А вже тоді можна подумати й про дитину, яка буде забезпечена геть усім, що тільки є найкращого. Ось лише в них народжується «маленький монгол», чи то пак «мумі-тролик». Одним словом, народжується Мишка — дитина з найважчою формою синдрому Дауна. Вона має неймовірну потребу в любові – і неймовірну здатність пробуджувати любов...

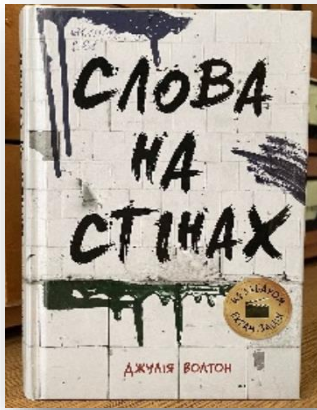
Для старшокласників

Сайко О. До сивих гір : [психологічні повісті] / Оксана Сайко. – Львів : ЛА Піраміда, 2015. – 140 с.

Ця повість також торкається теми зовнішніх вад. Головна героїня, 15-річна Яська, має горб і славу не дуже «мудрої». Вона живе у селі з батьком, мачухою і зведеним братом. Яська звикла до того, що всі насміхаються з її горба, вважають її дурненькою, знуцаються – як домашні, так і чужі. Усе змінюється, коли Яська, несправедливо побита батьком, уперше тікає з дому. Вона зустрічає Михайла, старшого чоловіка, який стає дівчині другом і наставником. За таких обставин легко сплутати вдячність і повагу з коханням, правда ж?

Волтон Дж. Слова на стінах : [роман] / Джулія Волтон ; [пер. з англ. О. М. Розумної]. – [Харків] : Ранок, [2019]. – 303 с.

У старшокласника Адама досить рано діагностували шизофренію. Він не здатен відрізнити марення від реальності. Аби позбутися зорових і слухових галюцинацій, він погоджується на експериментальне лікування. Щотижня для контролю впливу пігулок на організм юнак має відвідувати психотерапевта. Проте розмовляти з ним він категорично відмовляється, тому лікар запропонував хлопцеві описувати свій стан у щоденнику.

Радущинська О. Метелики у крижаних панцирах / Оксани Радущинської. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2015. – 160 с.

«Метелики у крижаних панцирах» – повість О. Радущинської про дівчинку-підлітка, прикуту до візка після автомобільної катастрофи, у якій загинули її батьки. Чи зможе героїня знайти справжніх друзів і навіть перше кохання? Чи зможе відкритися світові, перебуваючи у панцирі зі страху перед людським нерозумінням, перешіптуванням за спиною? Чи зможе довести усім довкола і насамперед собі, що найважливіше – людська гідність?

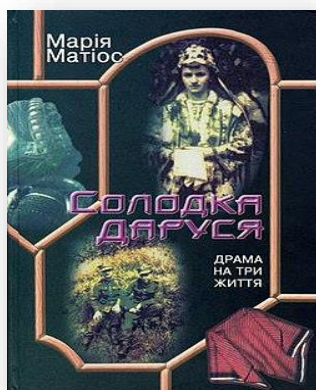
Толкін Дж. Р. Р. Володар Перснів : трилогія. Братство Персня / Дж. Р. Р. Толкін ; пер. з англ. К. Оніщук ; пер. віршів і літ. ред. Н. Федорак ; конс. Л. Рудницький, О. Фешовець. – [Львів] : Астролябія, [2020]. – 703 с.

Відомий твір-фетезі Дж. Р. Р. Толкіна, хоч і не розповідає про осіб з інвалідністю, але хобіти, менші зростом за людину, які сміливо йдуть на ворога, надто страшного для великих людей, і уникають спокус, від яких часом не можуть врятуватися чарівні і красиві ельфи, не можуть не вражати читача! Маленькі герої надихали на великі подвиги як у самій книзі, так і «по той бік» казкового Середзем'я – читачів як з інвалідністю, так і без неї. Одна лише фраза з книги, яка вже стала крилатою серед шанувальників творчості Толкіна, пояснює цінність хобітів – слабких і маленьких: «Поки великі придивляються до даліни, маленькі роблять, бо відчують обов'язок»... І справді, скільки змін у світі сталися завдяки діям «маленьких людей»? З інвалідністю – в тому числі. І це дає надію. Адже казка повинна давати надію, байдуже, написана вона для дітей чи для чи дорослих.

Пиколт Дж. Хрупкая душа : [роман] / Джоди Пиколт ; [пер. с англ. А. Свиноренко]. – Харьков ; Белгород : Клуб Семейного Досуга, 2011. – 541 с.

У романі Джоді Піколт «Крихка душа» мама дівчинки, що хворіє на ламкість кісток, подає в суд на лікарів, які не повідомили під час вагітності про тяжкий діагноз майбутньої дитини, щоб поліпшити матеріальне становище родини. У цей процес втягнуті всі, зокрема, сама дитина і найкраща подруга жінки. Як наслідок, стосунки головної героїні з цими людьми суттєво погіршуються, оскільки справджується давнє прислів'я про те, що «благими намірами встелена дорога до пекла». Хто винен у цій ситуації, а хто – жертва, важко сказати. Кожен із читачів зробить власний висновок.

Матіос М. Солодка Даруся : драма на три життя : роман / Марія Матіос. – Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2020. – 208 с.

Найвідоміший роман «Солодка Даруся». Незважаючи на назву, життя головної героїні солодким не назвеш, вона мала серйозну проблему зі здоров'ям: навіть від думки про солодке у неї починається страшна мігрень. А це вона не розмовляє, хоч і не німа. І через це люди вважають її ледь не божевільною. Чому так? Про це можна дізнатися, прочитавши роман.

Дяченко М. Ю. Дика енергія. Лана : роман / Марина Дяченко, Сергій Дяченко. – [Вінниця] : Теза, [2006]. – 350 с.

Художній твір у жанрі фентезі – «Дика енергія. Лана» українських авторів. Головна героїня – повністю здорова, проте увагу привертає другорядний персонаж, який, не маючи слуху, гарно грає на барабані. І успішно допомагає головній героїні, разом з іншими товаришами. Щоб не заглиблюватися у сюжет детальніше, скажемо лише, що барабан грає одну з ключових ролей у цьому романі.

Корній Д. Гонихмарник / Дара Корній. – Львів : Априорі, 2020. – 278 с. : портр.

У місті, яке пахне кавою й дощами, зустрічаються він і вона... Банально? Мабуть. Приблизно так починається більшість романів про кохання. А якщо написати по-іншому: зеленокоса студентка зустрічає у сучасному Львові таємничого незнайомця, який легко закохує в себе дівчат, котрі не можуть опиратися його магнетизму. Ба більше, він розуміє мову неба, повеліває хмарами, дощами, сніговіями. Тому що він дводушник-гонихмарник. Коли ж додати, що дівчина та — не звичайна відлюдькувата дивачка, а талановита художниця з роду непробітих, то стає зрозумілим — цей роман не тільки про кохання.

Корній Д. Зірка для тебе / Дара Корній. – Харків : Віват, 2019. – 319 с. : портр.

Вона - Зоряна, Зірка. Він - Сергій, Лічозір. Ці двоє дивні, і вони не могли не зустрітися, хай навіть ця зустріч принесла обом страждання. Історія їхнього кохання почалась як чудесне визволення зі світу самотності, страху та гріха. Ці двоє пізнали божественну радість і єднання душ. Але невдовзі настануть часи туги, і вони мають подолати їх любов'ю, якої ще не було: ось вона, беріть, володійте, ця зірка - для вас.

Терра інклюзія, 2018 : збірка інклюзивних оповідань. – Київ : Видавничий центр "12", 2018. – 202 с.

Життєві обставини у всіх літературних героїв цієї збірки різні, але всі вони прагнуть жити гідним повноцінним життям. Сила людини попри обставини та можливості, незалежно від віку та статі. До збірки увійшли вісім оповідань переможців та фіналістів Міжнародного літературного конкурсу «Коронація слова» у категорії спецвідзнаки «Інклюзивні оповідання «Терра інклюзія».

Всі фото для огляду взяті з відкритих джерел мережі «Інтернет»

Тематичний огляд підготувала: Квітко Т.
Редактор-бібліограф: Денисова С.
Літературний редактор: Білозір В.

Відділ електронних ресурсів та довідково-бібліографічного обслуговування
Публічної бібліотеки ім. Лесі Українки, вул. О. Кониського, 83-85
телефон: (044) 486-01-46, (068) 139-31-41
e-mail: 4bibliograf4@gmail.com

